

Fittler Katalin:

OKTÓBERI KONCERTEK
A ZENEAKADÉMIÁN

A koncertévad-kezdés: évente visszatérő esemény az előadók és a hallgatók számára egyaránt. Jó, ha sokféle lélektani szempontot vesznek figyelembe a program összeállítói: az első koncert, főként, ha bérleti sorozatról van szó, ígéret hordozója: mércét sejtet, ahonnan "várjuk a folytatást", s amit célszerű a továbbiakban mindinkább meghaladni. Nem könnyű a zenekarok feladata, hiszen újra "össze kell rázódnia", az újabb tagok figyelmét részben leköti az izgalom, a lámpaláz, s ha a műsor (vagy a zenekar pillanatnyi helyzete) megkívánja, a kísérők többé-kevésbé népes gárdájának is be kell illeszkedni az adott muzsikáló közösségbe. (Annál is inkább, mert szomorú, ha a "kültagok" teljesítménye vet rossz fényt valamely együttes nevére!) Jogos és érthető, ha a vezető karmester személyesen vigyázza az évenkénti újbóli bemutatkozást - az ismerős mozdulatok biztos támaszt jelentenek mindazoknak, akik hozzászoktak vezénylési stílusához, kompozíciót végigvezető-felépítő szándékához.

Az Universitas bérlet nyitókoncertjén, október 4-én zsúfolásig megtelt a Zeneakadémia Nagyterme; Rachmaninov művei mindig népes hallgatóságot vonzanak (örömmel nyugtázhattuk a 2. emeleti karzat tanévkezdet óta szinte rendszeres zsúfoltságát is). A Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar, Hollerung Gábor vezényletével az Izraelből érkezett, orosz származású Nyikolaj Birman szőlőjét kísérte a III. zongoraversenyben, majd - kis létszámú énekegyüttes közreműködésével - Gustav Holsttól a Planétákat szólaltatta meg. A koncert két félidejében tehát szinte egyidőben élt két szerző egy-egy műve kapott helyet.

A zenekar játéka összhatásában szép: gazdag, kiegyensúlyozott és árnyalt. Nagylétszámú együttesről lévén szó, már ez is a karmestert dicséri. Hollerung kezében szinte megszólal a karmesteri pálcá: mindig tudja, mit akar, s tisztában van kérése megvalósításának módjával-lehetőségeivel is. Személyében ideálisan ötvöződik a betanító és az irányító dirigens: a próbák során alaposan előkészítette ugyan a darabokat, mégsem betanította azokat; ez abban mutatkozik

meg, hogy a produkcióban sem felesleges a jelenléte, egyetlen pillanatra sem.

Kottából vezényelt, ami neki azt tette lehetővé, hogy egyaránt tudjon koncentrálni a művekre s az előadók által az adott pillanatban megszülető hangzásvilágra. Nem köti le figyelmét, hogy felmondja (fejből!) a mű koreográfiáját, több-kevesebb biztonsággal jó irányba beintve az újonnan belépő szólamokat, hangszereket, hanem - viszonylag - felkészült együttes élén tényleg a partitúra hangzó életre keltésével foglalkozott. Képletesen szólva, tenyerén hordozta a hangszereket, miközben pálcájával a műveket "lerajzolja", bal kézzel előkészítve, szinte lendületbe hozva a korábban szünetelőket, máskor a hangzás tömegét-sűrűségét befolyásolva. Tette mindezt úgy, hogy közben szinte a háttérben maradt, hiszen a tényleges hangforrást muzikusai jelentik. Az érzékeny irányításhoz szoktatott zenekar egyik legszimpatikusabb erénye, hogy van dinamikai skálája, ami alatt azt értem, hogy nem bizonyos szűk "decibelsávokban" jelenik meg egy-egy dinamikai jelölés realizálása, hanem a hangos és a halk egyaránt rugalmas keretek között szólal meg. Puha-szép zenekari (vonós-kari) pianissimók sohasem tudnak így "sikerülni", munkateljesítmény kiérlelt eredményeképp kell értékelni őket. És a hangerő sohasem durván erőltetett (még a "háborúskodó Mars-bolygó megjelenítése is megőrizte esztétikai minőségét). Szinte énekelnek a dallamok, folyamatosan vándorolnak a legkülönbözőbb hangszercsoportok között, amelyek átveszik egymástól a fordulatókat, s ezáltal mindig lélegzik a zene. Külön említést érdemelnek a fúvósok, akik bármilyen hosszú szünet volt is szólamukban, képesek voltak értőn bekapcsolódni a zenei történés folyamatába. A fafúvók szinte már "várták", mikor léphetnek be, és nem okoztak csalódást a lelkesítő karnagy intésekkor az egyes formarészeket megkoronázó, fényes hangú rezsek sem. Kár, hogy a vonós-kar úgy tűnik - kevesebb önálló felelősséggel és ügyeskedéssel vesz részt a folyamat egészében, mint azt várni lehetne. Hollerung együttese érzékenyen kísérte a vendég-szólólistát, aki a közönség lelkes tapsát ráadás-ként egy Chopin-noktürnrel

köszönte meg. Az ifjúsági együttesből kinövő szimfonikus zenekar repertoárban és hangzásban sikeresen igyekszik felzárkózni a nagy múltú társakhoz.

Bérleten kívüli hangversennyel vitt lendületet még szeptemberben az évad-kezdéshez a MÁV Szimfonikus Zenekar, s két népszerű bérleti sorozatának törzsvendégeit már október első napjaiban köszöntötte. A Lukács Miklós bérlet nyitókoncertje az orosz muzsika értékeiből válogatott: Csajkovszkij b-moll zongoraversenye után szimfóniája csendült fel. A zsúfolásig megtelt nézőtér Jandó Jenő szőlőjében gyönyörködhetett, s Rico Saccani sokszori visszatapsolásával fejezte ki háláját az est élményeire.

A zongoraversenyt legtöbbször "újrhallgatjuk", hiszen annyira ismerjük, hogy szinte "tudjuk" a folytatást - s ha valami csoda folytán abbamaradna az előadás, a muzsika tovább élne a saját életét, hangzó emlékképeink olyannyira elevenek. Nehéz tehát "újat mondani" a művel, legfeljebb arról van szó, hogy néha több, máskor kevesebb gyönyörködhető fordulat válik ténylegesen hangzó valósággá. De talán nem is ez az elsődleges cél, hanem a remekmű iránt érzett szeretet időről-időre történő fenntartása, tovább-éltetése, tehát egyfajta megerősítése a hallgatónak abban, hogy jogosan kedveli ezt a komolyzenei örökzöldet.

Az előadók részéről is épp az ismertség kettős csapdáját kell kivédeni; bármilyen sokadszor játssza is valaki a szólamát, nem unhatja a számára esetleg kevés aktuális feladatot jelentő zenei anyagot. Hinnie kell a műben, abban, hogy értéket közvetít, s gondolni kell azokra, akik esetleg először hallják élő előadásban a zongoraversenyt. Aki kezdő zenekari játékos, arra nehéz feladat hárul, mert nem ronthat: az ismertségből adódóan minden "kiszól", a kevéssé vájt fülű is meghallja az apró rontásokat.

A MÁV Szimfonikus Zenekar összezokottan muzsikált gyakori vendég-szólólistájával, Jandó Jenővel. Úgy éreztük, olyannyira együtt lélegeznek, hogy szinte karmester nélkül is megszólalna a mű. Saccaninak is repertoár darabja e versenymű, erről tanuskodott, hogy gyakran még olyankor is konkrét beintésekkel "segítette" a játékosokat, amikor azok nemcsak szükségtelennek, hanem feleslegesnek is bizonyultak.

Nem kényeztette viszont együttesét az est második részében, ahol pedig kifejezetten szükség lett volna arra, hogy kézben tartsa a szimfónia gazdagon rétegezett faktúráját, gondosan ügyelve a

hangzási arányokra. Saccani ezúttal a könnyebbik végét fogta meg a dolognak: lelkesítő látványt nyújtott. Főként az orgonailés közönségének tűnt élményszerzőnek az átszellemült dirigens, aki őszintén élvezte és átélte a felhangzó muzsikát. Szinte olvasni lehetett arcáról a karaktereket, s nemegyszer már-már "eltáncolta" a mű valamely formarészét.

Ez mind szép, sőt, inspiráló is lehet, amennyiben olyan együttes előtt történik, amelynek e mű is repertoár darabja. Mert csak a kompozíciót alaposan ismerő muzsikuskok számára ad információt a karmesternek a zene hangulatvilágát tükröző mimikája és táncos önmegvalósítása. Egyébként kénytelenek a szólókat bújni, figyelmesen számolni a kiszünetelt ütemeket, nehogy elrontsák a belépést, melyhez konkrét segítséget nemigen várhatnak. (Jellemző, hogy Saccani a darab bővületében sohasem feledkezett meg arról, hogy szinte kérve várja a fúvósok tematikus szólóállásait. Bezzeg a nem elhanyagolható kíséretet megszólaltatókkal, akik a dallam kibontakozásához szükséges, ellenszólamokban bővelkedő, értékes háttérrel biztosították, nemigen törődött!)

Remekül vizsgázott a zenekar: ilyen körülmények között is lelkesen, a tőle telhető legmagasabb színvonalon szólaltatta meg a nem gyakran hallható kompozíciót.

Kár, hogy a hangzási arányokat néha elsodorta a karmesteri lendület.

Különös és tanulságos koncertet kínált október 6-án Ligeti András vezényletével a MATÁV Szimfonikus Zenekar (B bérlet 1.) Prokofjev Klasszikus szimfóniája után Pauk György szólójával Dvořák a-moll hegedűversenyét szólaltatták meg, majd szünet után Sztravinsky Petruskájának 1947-es verziójára került sor.

A műsorban – a szerző szándékával ellentétben – sorszámokkal, 1.-ként jelzett Prokofjev-szimfónia interpretációja a teljes félreértettséget sejtette. A szokottnál nagyobb létszámú vonóskar a bennük rejlő humor és szellemesség halvány sejtelmé nélkül játszotta le a hangokat. Aki a sorszám olvasatán nem "kapcsolt", hogy a mű szerző által megadott címe "Klasszikus szimfónia", talán még az egyébként félreismerhetetlen Gavotte hatására sem ébredt rá, mit is hall voltaképpen. Szellem, kedély, humor: egyaránt teljes mértékben hiányzott a virtuóz hegedűszólamokat igénylő előadásból. Lehet, hogy a további műsorszámokra való felkészülés vette el az időt e műtől?

Dvořák Hegedűversenye nem tévesztette el hatását a közönségre, a szólista Pauk Györgynek köszönhetően. Végre egy magyar származású művész, aki akkor tért haza rendszeres szereplésekre, amikor

még tudása javát tudta adni - s azt adja mindmáig! Számára természetes kifejezés-mód a hegedülés, s ha valami nem egészen tökéletes szalad ki vonója alól, az nem több, mint az élő előadás vállalt rizikója. Az ilyen szólista inspirálólag hat a zenekari játékosokra? s valóban, mintha kicserélődött volna a vonóskar...

"Ilyen egyszerű ez" - mondta egy prominens zeneakadémiai tanár a ráadás Bach-tétel hallatán. Igen, a legnagyobbak mércéjét ütötte meg - ismét - Pauk; s az ilyen percekért érdemes akár napi rendszerességgel koncertre járni, élő-zenét hallgatni... Szünet után a technikailag-zeneileg egyaránt magas követelményeket támasztó Petruska viszont felragyogtatta mindazokat a zenekari színeket, amelyekkel elkápráztatják nemcsak a hallgatókat, hanem megunhatatlannak tűnnek a játékosok számára is. Megelevenedett a zenekar; mosoly suhant át az arcokon, láthatóan várták egymás szóló-szereplési lehetőségeit, vagyis: élet töltötte meg a színpadot.

A kérdés most már csak az: milyen a MATÁV Szimfonikus Zenekar teljesítménye? A maximum, a Stravinsky-műben, vagy a megoldatlan Prokofjev? És aki így tud Stravinskyt játszani, megengedheti-e magának, hogy a többi műsorszámok bármelyikét elhanyagolja?!

Városházi hangversenyesték Budafokon

E címmel hirdette meg a Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar idei "otthoni" koncertbérletét a budafoki Városháza Dísztermében. Ezen kívül még adnak hangversenysorozatot a Pesti Vigadóban és a Zeneakadémia Nagytermében (összesen hét bérletet hirdettek meg), valamint számos más koncertfellépésük is lesz. Mindez elsősorban Nemes László zenekar-igazgató és lelkes munkatársai kiemelkedő, fáradhatatlan szervezőmunkájának, művészet iránti önzetlen elkötelezettségének köszönhető.

A hazai pályán tartott sorozat nyitóhangversenyén, szeptember 17-én este zsúfolásig megtelt a XXII. kerületi Önkormányzat patinás épületének Díszterme. A legalább háromgenerációs hallgatóság - kiknek soraiban zenei életünk több kiemelkedő személyisége is jelen volt -, izgatott várakozással tekintett a műsorban szereplő Beethoven-művek elé. Kitorő tapssal fogadták az est házigazdáját, Zelinka Tamás fővárosi kulturális főtanácsost, aki a tőle megszokott hévvel-lelkesedéssel, szívvel-lelket melengető gondolatokkal vezette be a közönséget a zene csodálatos világába, a felhangzó remekművek befogadására. Megtudhattuk tőle, hogy a műsoron szereplő D-dúr hegedűverseny és a IV. szimfónia egyaránt 1806-ban csendült fel először. A versenyművet a korabeli kritika "túl hosszú"-nak tartotta, mi inkább "mennyei hosszúságú"-nak érezzük szárnyaló dallamaival, melyeknek köszönhetően méltán népszerű a híres bécsi mester alkotása.

Tóth Tamás Ferencet, a hegedűverseny szólistáját nagy örömmel köszöntötte mind a közönség, mind a zenekar, hiszen ismerősként jött közibük: ismételten koncertmesterként lépett fel velük együtt. A tehetséges fiatal művész, ki jelenleg hasonló

minőségben működik a Győri Szimfonikus Zenekarban, nemrégiben tért haza osztrák-görög koncertkörútjáról. Jeles produkciója híven beváltotta a hozzá fűzött reményeket: technikailag "üzembiztos", zeneileg elbeszélő, a Mester üzenetét mélységeiben átadó, emlékezetes élményt jelentő hangszerszóljaja sokáig a fülünkben fog csengeni. Beethoven romantikus lelkének csapongásai számomra komolyabb ellentéteket jelentenek, mint ifjú művészünknek, azonban ez semmit sem von le a produkció értékéből.

A szünet után felhangzó szimfónia tolmácsolása hol fiatalos lendületet, hol komoly filozofikus gondolatokat és befelé fordulást, hol pedig tréfás hangulatot közvetített a jelenlévők felé. Az előadás szép muzsikaszója a zenekari tagoknak és Hollerung Gábornak, az együttes kiváló művészeti vezetőjének felkészültségét és munkáját dicséri.

Az est vendégkarmestere, Ungár Iván Ausztráliából érkezett, ahol ifjúsági és felnőtt szimfonikus zenekarok dirigenseként tevékenykedik. Most állt először magyar zenekar élén. Beethoven muzsikájának szeretetétől áthatott lelkes mozdulatait mindig a zene, a zenekar összeszokott játéka vezette.

A Dohnányi-zenekar méltán köz- és elismert Budafok-Nagytény polgárai közt, valamint a kerület határain túl, az ország zenekedvelő nagyközönsége körében. A bérleti nyitókoncertről a hallgatóság egy szép este emlékével, zenével-érzelmeikkel feltöltődve térhetett haza. A fellépő művészeknek köszönettel gratulálunk!

Legány Dénes

**KOTTÁK, ZENEI KÖNYVEK, HANGLEMEZEK
VÉTELE ÉS ELADÁSA**
A
KODÁLY ZOLTÁN ZENEI ANTIKVÁRIUMBAN

1053 Budapest, V. Múzeum körút 21.
Tel.: 1173-347; fax: 1174-932
Nyitva: 10-től 18 óráig • Szombaton 10-14 óráig
Külföldi kottákat – vásárlóink kívánságára – külön is,
rövid határidőn belül importáljuk.

**A ZENEI ANTIKVÁRIUM A ZENEI
RITKASÁGOK BOLTJA**

ÚJ MESTERHEGEDŐ ÉS BRACSA ELADÓ

Tel.: 201-9508, 06-20-947 8597

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB ÚJÓHANGSZER VÁLASZTÉKA

Mobil tel.: (30) 99 63 173

Tel./Fax.: 318 1976

1088 Budapest, Bródy Sándor u. 36.

ABMIRAM PERCUSSION

Minden ami a fújáshoz kell + PREMIER és PAISTE képviselő

Csíder Károly
Fafúvó hangszerezés
mester

FON
TRADE
MUSIC

Novotny Antal
Rézfúvós hangszerezés
mester

1081 Budapest, Kiss József utca 10-14. Telefon: 210-2790 Fax: 303-1158

accord
music

Hangszerkereskedelmi és szolgáltató Kft.

1074 Budapest,
Dohány u. 86.
Tel./fax:
342-3623

Nyitva:
hétfő–péntek
9.30-tól
18.00 óráig
Szombat
9.30–13.00

Új és használt hangszerek vétele, eladása,
igazságügyi szakértő véleményezése, szakbecslése.

Alkatrészek, tartozékok, kiegészítők forgalmazása:
húrok, vonók, tokok, huzatok, állványok stb.

Thomastic, Pirastro, Corelli és Jargar húrok